

C'hoari fentuz

Ar Bourhiz lorhuz

pe

**Istor plijaduruz eun Aotrou
divrezoneg
deut da veza eur Breizad mad**

Gand **Jafrennou (Taldir)** (Karnoed 1879 – Bergerac 1956)
Bet embannet e 1899. Modernnaet eo bet an doare-skriva.

C'hoarierien

An Aotrou TEO, bourhiz.

E WREG, itron stummet.

ANNA, o merh.

YANN MILLER, peizant yaouank, servijer Anna.

ANASTASE MERCIER, strak-aotrou, c'hoantuz Anna.

PER COCAGNE, micherour.

KATELL, matez ar vourhizez.

MICHEROURIEN, PEIZANTED, ARCHERIEN.

Eur PLAH OSTELIRI.

An aotrou MÊR.

KENTA ARVEST

*An aotrou Teo, eur bourhiz pinvidig, a zo e-unan war an
teatr. bale a ra gand eun êr uhel, e gov astennet en a-raog.*

Komz a ra.

KEVRENN I

Roi va merh da hennez ! Eur peizant ken izel.
N'eus ket eur gweneg toull 'n e di na 'n e hodell !
D'eun den na oar lared na "bonjour" na "bonsoir",
N'anavez ket ar galleg, 'med brezoneg ne oar !
E dad 'zo eur merour demeuz a renk dister,
E vamm 'zo bet matez ! N'en-deus na stumm nag ear¹,
Va merh 'ra 'med gouela, 'ra 'med soñjal dezañ...
War va feiz n'he lezin biken da vond gantañ !
Beza din daou vil skoed a leve. – ha dihle –
Arhant du-mañ-du-hont, hag a-hend-all, danve' ...
Chom a ra da zoñjal.

Me, 'vid gwir, n'ouzon ket ar galleg difazi,
Mez va merhig Anna a zo bet er skol, hi !
Pa dez c'hoant e tispieg peziou galleg dinamm...
... En se, red din anzaou, eo heñvel deuz he mamm !
Va gwreg, daonet 'vin ket, honnez he-deus eur beg !
Ma ve deg 'eneb dezi, e hounezfe war deg !...
Mez... deom d'ar wirionez. Petra 'lavarfe 'n dud
O wel'd an Aotrou Teo o vond da goll e vrud
'N eur roi e bennherez d'eur peizant er hiz-se ?
Nann ! Gouel pez a gari !... Ne ran forz evid-se.
Gand hennez ne di ket.

Gand eur vouez dudiuz :

Me anvez unan all,

Eun aotrou euz a gêr, a zo uhel e stal,

Hag a vije mad dit...

*Amañ e tigor an nor hag Anna, merh an Aotrou Teo, a zeu e-
barz.*

Kevrenn II Ar bourhiz, Anna

Ar bourhiz

Hirio out mintin mad.

Deus, va merhig Anna, da rei eur pok d'az tad.

Anna

Demad, va zad karet.

Poka 'reont an eil d'egile.

¹ ear : leoneg, êr, evid ar rim.

Ar bourhiz

Da zaoulagd 'zo ru',
Anna vihan. Perag ema da dal ken du ?

Anna

N'eus netra, va zad. Ne deo ket va zal
Ha mar kerit, ouozh me a hoarzo raktal.

Ar bourhiz

C'hoarz red ne dalv netra. Me 'bari e soñjez
En Yann Miller adarre ! Red e vez diodez !
Te 'oar se da-unan. Ar penn brezoneg-se
Ne lenn 'med journaliou euz on zammig kontre,'
Ne heuill na politik na nevezentiou Pariz.
Komz a ra galleg 'vel eul leue pe eur wiz.
Anna a grog da ouela.
Adarre ! Red e vo dit bremañ facha tre.

Anna

Va zad ker, me ho ped, bezit ouzin true' !

Ar bourhiz

Paour-kêz plah ! Truez 'walh am-beus-me diouzit.
Ne glaskan 'med da vad, kred hañ p'her laran dit.
Peseurt gounid a ri gand Yann o timezi ?
Plah daou-vil skoed leve, gand peizant dibarti ?

Anna

C'hwi 'peus arhant 'vid daou.

Ar bourhiz

Petra ? Arhant 'vid daou !
Me 'wel n'anavezez ket talvoudegez an traou ;
Peleh i gand Miller, peizant ken ez eo kouër,
Pa 'oar 'med brezoneg ? Pa'h i e-barz eur gêr,
'Vo c'hoarzet war ho penn ! Pa'h efot 'n eur salon,
E vo ar peizant-se evel eur chaoudouron !
Ha pa resevi tud,pe doare degemer
A vezo greet dezo gand da bried, Yann gouër !...
Me am-beus em halon c'hoant da huanadi !

Anna

Feiz, me am-beus ivez c'hoant braz da hirvoudi.

Ar bourhiz

Hirvoud 'ta.
(*Tevel a reont eur pennadig*).
Sell, Anna, azezom eur pennadig
Ma kontim euz an traou eur wech, ha rik-ha-rik,
Mar 'teus soñj mad a ze, n'eus ket pemzeg deiz c'hoaz,

‘Teuas amañ eur paotr yaouank karget a hras
Hag a flouradennou. Dond a ree da weled
Hag-eñ e chome c’hoaz miniou plom da gaved.
Te ‘oar ‘zo bet² gwechall labouret war ze.
Pa oa mengleuziou plom o ren ‘barz ar hontre.
‘Hanta ! An aotrou-ze, a du Roazon deuet
En-deus el leoriou koz, eun deiz, dizoloet
E vane dre amañ mengleuziou plom-arhant.
Re aour a oa ivez zoken en Kenekant.
‘Michañs, en-doa klevet komz ouz on tiegez.
Pa glevis pehini a oa e gevridi,
Am-beus galvet da vamm, ha kalz ‘plijas dezi.

Da biou ne blijfe ket eun aotrou ken lirin ?
Neuze ‘n-eus kendalhet goulenn en eur hoarzin
Keleier war an traou, ar parkou, o ano :
Me ‘lavare dezañ, peogwir on deuz ar vro,
Me ‘lar dit, Annaig, d’az mamm en-deus plijet
Muioh ‘vid din-me c’hoaz... ya, ma vije gallet.
Prientet eul lein vad, ha pedet an aotrou.
Degemeret en-deus gand bep seurt bennoziou.
Tra ma padas al lein, ne ree ‘med selled ouzit.
Me ‘wele ‘walh ‘nije c’hoantaet komz ganit.
‘N e zaoulagad ‘lennen... Mez te, gand fri mouzet,
Ne zelles ‘med a-gorn, ma oa mez da weled.
Ha feiz : Goude lein on eet gantañ da vale
Da ziskouez al lehiou. Gouestlet ‘m-eus, ma Doue,
‘Mije roet dezañ pemp-kant lur da gomañs...
Roet ha toud int ! ba ! Red eo pursu ar chañs.
Ne ra nemed komz din deuz da hras, da gened,
Te ‘oa koanta plahig en-doa biskoaz gwelet.
Koulskoude ‘n-oa redet. Gwelet en-doa Bro-Hall,
Beajet en-devoa en kalz a vroioù all !
Gwelet en-doa Pariz ! ! ! En tud euz ar seurt-se
Eo aotreet, me ‘gred, kaoud kredenn ha fe’ !

Anna

Ya, va zad. Mez siwaz, me ‘m-eus ‘med enkrezo’
O weled e fiziit kement ‘n eur reder bro.
Aze ho-peus roet pemp-kant lur d’eun aotrou
Ha ne welfot biken marteze o roudou !

Ar bourhiz

Me ‘lar dit, penn kaled, ez eo eun den a boell.
Kredenn am-beus ennañ. Eun den eo ‘vel e fell.
Ha touet en-deus din e teuje war e giz
A-benn eun teir sizun, pe d’an hirra, eur miz.
Red e oa dezañ mond da gomz ouz renerien
“La Compagnie des Mines“ ; da glask micherourien,

² ‘zo bet : ez eus bet.

Ha goude, p'en-dije prientet mad an traou
'Vije kroget raktal da gleuza ar parkou.

Anna

C'hwi 'ray 'vel e kerot. Mez me ne garan ket
Stumm nag êr an den-ze. Hennez 'zo laer kuzet.

Ar bourhiz

Eul laer ? ... Red e vo din facha krenn diouzit.
Mad ! Bez soñj koulskoude eo ar gwaz roin dit !!!

Kevrenn III

(An heveleb re ; Ar Vamm)

Ar vamm

(Gand eur vouez torret hag eun ton galleger).

Bonjour, mes chers amis. Krog oh d'ober eur gaoz ? Me 'vefe
kuriuz...

Ar bourhiz

Ni 'laro deoh penaoz.

Anna

Va mamm...

Ar bourhiz

Va gwreg, setu deuz petra e oa kont,
'Baoe eur pennad-amzer 'reom 'med mond ha dond.
Poent eo kaozeal frêz. Dimezi a zo red.
Anna a zo en oad da vond gand eur pried.

Ar vamm

Dimezi, greet ha toud !... Sell amañ eul lizer
Digand "Monieur" Mercier. Deut eo gand ar fakter.
*(Roi a ra al lizer d'he fried ; hemañ a dap e lunedou hag a
lenn. Dre ma ya, Anna a gemer he lien-godell da zeha he
daerou)*

Cher Monsieur,

Comme je vous le disais, je dois arriver prochainement
chez vous pour mener à bonne fin l'entreprise minière dont
j'ai la direction sur la terroirs de Plougar et communes
limitrophes.

J'en ai parlé au Directeur de la Compagnie Générale, qui
m'a donné carte blanche pour prendre toutes mesures.
J'arriverai donc bientôt avec les premiers ouvriers.

Agréez, Monsieur, l'assurance de mes civilités
distinguées.

Anastase Mercier.

P . S. : Présentez, je vous prie, mes respects à Madame votre épouse, et mon plus gracieux bonjour à Mlle Anna, dont mon cœur se réjouit quotidiennement d'avoir fait la connaissance.

Ar vamm

‘Barz ar penn diweza, e weler difazi
Ema ‘n aotrou Mercier o klask an dimezi.

Ar bourhiz

(D’e verh)

Gwel’ d a rez, Annaig, va merh kêz, gwel’ d a rez,
Petore parti kaer e rafes gand hennez !...

Ar vamm

Eur parti kaer, ‘vid gwir ! Trugarez da Zoue
D’hen beza dre vurzud degaset er hontre.

Ar vatez

(en eur hanter zigeri an nor)

Madam’ all’ a sarvi !

Ar vamm

(D’he gwaz, en eur vond e-kuit)

‘Med galleg ‘komzo ken,
Ar beure ma rois dezi ar gourhemenn.

Kevrenn IV

Yann Miller

*(e-unan. Gwisket eo evel eul Leoniad, gwiskamant ar
Vretoned. Eur skourjez a zo gantañ en e zorn. Kana ‘ra en
eur zond :)*

Mar ‘mije-me bet skiant ha spered da rima
Em-bije savet eur zon d’am dousig, ar hoanta,
Mez allaz, ‘m-eus ‘med kalon, ne don ket gouizieg,
Ne ouian ket ar galleg, n’ouzon ‘med brezoneg !
(Komz a ra) :

Ba ! Perag ‘n em skuiza da vond d’ober gwerziou ?
Re hlaharet ez on ‘vid kaoud va rimellou.

(Kana ‘ra kenta pennad a “Ganaouenn an Durzunell“ :)

Kalz amzer am-beus kollet

O furchal er hoajou

Evid klask an durzunell

Kousket war ar brankou ;

Devet am-beus va amors

Ha tennet am-beus fall,

Achapel an durzunell

Ha nijet er hoad all.

(Trouz a gleo 'dreg a gein. Trei a ra, hag e wel e zousig o tond goustadig, war begou he zreid. Chom a ra souezet, mez Anna a ra sin dezañ da devel).

Anna

'Rez ket a drouz, Yann baour. Mar bezen gwel't gand va zad...
En eur gleved da zon, on deredet d'ar prad !
Me anaveze da vouez.

Yann

Anna, va harante' !
(Koueza 'ra d'an daoulin).

Anna

Sao 'lese ! Gand va zad 'm-eus bet 'vid ar beure
Eur gont lemm ha garo diwar da benn, Yann baour.
Te 'oar se koulz ha me,ne gar nemed an aour.

Yann

'Zell ket ouz ar galon.

Anna

Mez fiz ennon bepred.
Da garoud da viken 'm-eus d'ar Werhez touet.

Yann

O ! Anna, me a zoñj ennout deiz ha noz.

Anna

War ar bed 'vim juntet, pe 'barz ar baradoz
(Trouz a glevont. Anna ha Yann a red e-kuit, pep hini dre e du. War ze, eh erru an aotrou Teo).

Ar bourhiz

Feiz ! Deut e oan d'ober eun dra 'barz em farkou.

(Selloud a ra en e dro) :

Red 'vo din lavared distanka ar gwaziou ;

An dour ne red ket ken.

(Selloud a ra pelloh) :

Ezomm am-beus ivez

Da lavared troha ar brouskoajou kelvez.

(Mond a ra kuit en eur vutuna).

Eil ARVEST

(Gweled a reer war an teatr eur strollad micherourien gand paliou, kreger, morzoliou ha barrinier houarn. Eun aotrou yaouank gand eul lost-pik a gomz outo).

Kevrenn I

An aotrou Mercier ; micherourien

Mercier

‘Hanta, va mignoned, erru om ‘benn ar fin.
Bremañ me ‘baeo deoh beb a chopinad gwin.
Mez klevit mad ar pezh a laran deoh bremañ :
Bezit soñj om o c’hoari ar gomedi amañ.
Me hen asur deoh, paeet e vefoh oll,
Mar gallan dond a-benn deuz ar penn euz va zaol.
It bremañ da zebri ho lein war va houst-me,
Warhoaz neuze, ‘krogim da bigosa ‘mene’.

Kevrenn II

Mercier

(e-unan)

Setu-me o c’hoari va hoari diweza !
Me ‘gred e teuin a-benn da hounid ar plah-ma’.
He zad ‘zo ker diod !... E bemp-kant lur, avad,
A ro din eun tañvez deuz an traou a hall kad³ !
Miniou plom hag arhant ! O ! brava⁴ sorhennou !,
Am-beus kavet evid touella ‘r sperejou !
Eur micherour bennag ‘zo bet feurmet ganin
A zikouro ‘hanon da guz ar pezh a rin.
Mez va zaol ‘zo leh all... ar verh hag he leve !
Mez he leve dreist-oll eo a hoantaan-me.
*(Kregi a ra da hoarzin, mez kleved a ra trouz ‘dreg ar ouel,
hag e chom peoh).*

Kevrenn III

Ar bourhiz. Mercier

(Erruoud a ra ar bourhiz. Mercier a ra dezañ eur bern arvezioù ‘giz Pariz. An aotrou Teo a zo ruz gand ar blijadur).

Mercier

Boñjour deoh, aotrou ker. Penaoz ema ar bed ?
Spontuz ‘oa braz ar mall ‘oa ganin d’ho kweled !

³ kad : kaoud.

⁴ brava : bravad

Ar bourhiz

(gand sellou livriz, a stard dezañ e zorn).

O ! va mignon karet ! Erru oh war ho kiz...

Pegen hir, pegen trist, am-beus kavet ar miz !

(Gervel a ra)

Va gwreg ? Va merh ?... Hastit, hastit afo !

Deuit buan amañ ! 'Ma an aotrou distro !

(Trouz en tu all. An nor 'dreñv a zigor, hag an itron An Teo a zered, hanter diskabell).

Mercier

(o vond 'trezeg dezi).

Boñjour ; va itron ger. Laouen ouz ho kweled !

An itron

Ha me eta, aotrou ! Va joa 'zo braz-meurbed !

(Kregi 'ra an itron gêz da leñva gand al levenez. Ar bourhiz a dorch e zaoulagad gand kein e zorn).

Mercier

Me ho ped, va zud ker, stankit krenn ho taerou.

Ar bourhiz

Gouela, va aotrou ker, 'ziskarg ar halonou.

(Gervel a ra) :

Anna ? Va merh ! Deus 'ta, peleh emaut chomet ?

(Antren a ra Anna gand eun êr droug-kontant. An divroad a lamm 'trezeg dezi, hag a bleg dirazi, ma stok e benn d'an douar).

Mercier

Boñjour, mademoiselle. List ahanon, m'ho ped,

D'ho saludi bremañ gand kalz a lealded.

Anna

(gand eur vouez yen)

Me ho trugareka deuz ho kourhemennou.

Mercier

'Zo ken pur, dimezell ! ha kan an evnigou.

Ar bourhiz

(o sevel e zaouarn war-zu an neñv).

Pegen kaer gwel'd daou zen staget dre ar galon !...

Mez azezom, m'ho ped, ha cheñchom bremañ ton.

(Azeza a reont).

Hag ar miniou, aotrou ? Me zoñj ez oh deuet...

Mercier

Just a-walh. Ha warhoaz e vo ganto kroget.

Degaset ‘m-eus ganin eur bern micherourien,
Ar gwella ‘m-eus kavet ‘touez al labourerien !
... En pep korn dre amañ ‘zo⁵ gwiskou plom-arhant
Ha ‘vid unan ‘roim, ni ‘hounezo kant !

An itron

O ! Doue benniget !

Mercier

Kement-se ‘zo gwirion !
Mez a-wechou ‘vo red kleuza en douar don !...

Ar bourhiz

Ingal eo pegen don ! Arhant ne vanko ket
Keid e vo em godell ar roudenn euz eur skoed.

Mercier

(goustadig d’ar bourhiz).

Ezomm am-beus da gomz diouzoh hoh-unan.

Ar bourhiz

(d’e wreg ha d’e verh).

M’ho ped, ho-tiou, lezit ‘hanom eun tamm bihan.

Kevrenn IV

Mercier ; ar bourhiz

Mercier

Al labour a grogom ‘zo sur da zond da vad.
Kompagnunez Pariz ‘deus roet din he grad.
‘N em glevet on ganti da roi deoh an drederenn
Deuz ar hounidegez a vo greet war ar bern.
Mez... c’hwil ne ouit ket. Eun dra ra aon din
Droug-lavariou ar vro a vezo ‘eneb din.
(Chom a ra da zoñjal).
Deuz eun tu all, erru eo poent din lavared
A beseurt karantez ‘vid ho merh on devet.
Me he har ! War he lerh ne ran ‘med hirvoudi.
‘Pad ar miz diweza ne zoñjen ‘med enni.
Me ‘houlenn diganeoh roi din eta ho merh
Ha dirag tud ar vro, va brud a vezo gwerh.
Ouspenn, me ‘m-eus madou e-tal ‘kichen Roazon,
Va zud ‘zo alvokad, va mamm ‘zo eun itron,
Va gouenn ‘zo brudet, enoret ‘barz va bro,
Ha pa ho-pezo c’hoant, me ray deoh provenno’.

⁵ ‘zo : ez eus.

Ar bourhiz

Pebez taol mad ! Eno 'oa ivez va mennad.
Ha va gwreg a zo prest da roi deoh he grad vad.
Deoh e vezo va merh, aotrou, bezit asur,
Rag me 'wel ez oh-c'hwi eun den gouizieg ha fur.

Mercier

Ya, aotrou ker-meurbed. Me a bromet deoh
Ober eurvad ho merh, he haroud eveldoh.

Ar bourhiz

Evid komañs, dalit eur billed a gant lur.

Mercier

(en e-barz e-unan)

Ar hoz Breton koz-mañ n'eo ket eun den gwall-fur !
(O trei 'trezeg an aotrou Teo, gand kalz a chiboudou) :
O ! nann ! Se 'zo kalz re ! ! Biken ne gemerin !...
Ar galon a glaskan. N'eo ket arhant 'fell din !

Ar bourhiz

Kemer, kemer eta, ha fin 'vo dre eno.
(An divroad a lak ar billed en e hodell).

Ar bourhiz

Soñjom bremañ pegoulz 'vo greet an embann.

Mercier

P'ho-pezo c'hoant, aotrou.

Ar bourhiz

A-benn eiz deiz neuze,
E vo greet an eured dirag mêr ha kure.
(O sevel hag o kemer breh Mercier) :
Deut bremañ da zebri eun tammig lein bennag ;
Pa vez êzet ar horv, ar spered 'vez distag.
(Mond a reont kuit dre eun tu).

Kevrenn V

*(En eur zal ostaliri. Gweloud a reer eur vandennad
micherourien o tond da zebri o lein. Eun daol a zeu ganto
ha jistr ha gwin, war an daol. **Yann Miller** a zo en o mesk.
Eur plah.*

Per Cocagne

(micherour)

Evom jistr a-gorvad !... Pa n'eo ket war on houst,
Evom mad, ha goude 'vim divahagn ha moust.

Yann Miller

Evom jistr ar Breton ! Hennez eo ar gwella.
Evit, ha me 'baeo eun dro goude houmañ.

Per

Mad eo se ! Mar 'mizem mignoned 'barz ar vro
Ken digor hag eh out, 'mizem c'hoariet tro !...

Yann Miller

(a gan)

Jistr ar Breton 'zo jistr bevuz
Hennez a lak an dud nerzuz !
Jistr ar Breton eo ar gwella
'Hallfet da gavoud er bed-ma'.

Per ha daou all

(a ziston)

Jistr ar Breton eo ar gwella
(Hallfet da gavoud er bed-ma'.

*(Derhel a reont da eva. Gweled a reer Yann ha Per o kaozeal
goustadig, gand siniou sekret. Er heit-se, eur micherour a
gouez mezo dindan an daol, ar re all a chom kousket. N'eus
ken nemed Per ha Yann dihun, mez Per a zo mezo-dall. Eur
paper a gouez, Yann her sav).*

Yann

'Hnata, Per, va mignon, petra 'zo goude se ?

Per

Tra-walh 'm-eus lavaret... Keuz braz am-beus da ze...
(Sorohal a ra hag e chom kousket)
Mad eo ! goud on⁶ an taol ! Pebez den fall ha laer...
N'eus ket amzer da goll, pe 'h eo greet on afer.
(Redeg a ra kuit).

⁶ goud on : gouzoud a ouzon.

Trede ARVEST

(Anna a zo o wriad en he jardin. A greiz-oll, eur gwaz a zaill ar hleuz, hag a zeu 'trezeg dezi. Yann Miller, he c'hoantuz, eo.)

Kevrenn I

Yann Miller, Anna.

Iskuzit ahanon, Anna, va dousig koant.
Komz raktal diouzoh am-beus eur braz a hoant.
Me 'ya da gonta deoh en komzou frêz ha berr
Ar pez am-beus klevet war eul louz a afer.
Degouezet e oa din beza 'ti an ostiz
Gand micherourien deut en or bro a Bariz.
Neuze, en eur eva ganto eur werennad
Am-beus desket eun dra hag ho souezo mad.
Diwar nerz ar jistr dous ar rener anezo
En-deus lavaret din perag e oant er vro...
Bez 'z eus eun aotrou hag o fae da zoned
D'ober van da gleuza. Evid se int klasket.
Er heit-se, an aotrou, dre chiboudou d'ho tad
'Zo en soñj da hounid tamm-ha-tamm e hrad vad
'Vid ma presto dezañ eur somm braz a arhant.
Da zimezi ganeoh en-deus ivez ar c'hoant.
Sellit, Annaig paour, petore stad spontuz
'Oa nezet dirazoh !...

Kevrenn II

An heveleb re.

Ar bourhiz

(a zo erru goustadig)

Ar bourhiz

A ! Daou zen gwalleüruz !

Me ho kav asamblez ! !

(Diskouez a ra da Yann e zorn serret).

Te, kerz ahann, koz kouër !

(Yann a ya 'trezeg ar bourhiz gand droug braz ennañ).

Anna

(oh en em lakaad etrezo).

O ! va zad, salaouit, me ho ped, an afer !...

Selaouit peseurt tra, evid or has da goll

A zo nevez steuziet...

Ar bourhiz

Petra 'zo, merh diroll ?

Anna

O ! va zad ! selaouit, me ho ped, an istor,
Ha n'en em lakit ket ker buan en fulor.
An aotrou Roazon ah eo ar gwasa den
A hallfer da gavoud war ar bed penn-da-benn.

Ar bourhiz

Petra ??...

Anna

Selaouit 'ta petra en-deus steuziet,
'Vid laerez ahanoh, ha koll ho merh karet.
Yann Miller 'n-eus klevet eun ar vicherourien
Etre daou vannah jistr o komz diwar e benn.
Hennez n'ema er vro 'med evid ho suna !
An oll mengleuziou plom... kredit, ne dint netra !
Eñ 'bae micherourien... d'ober ar *gomed*
'Vid krapad hoh arhant, hg evid dimezi...

Ar bourhiz

(*gand kounnar*)

Gaouinded⁷ ! Daou haillon !
(*O trei war-zu Yann*).

Te eo e-teus kavet
Eur seurt torfetourez 'barz eun den ker brudet ?...
Leun out a warizi ! ! Nan out ket evid pad
Pa welez n'e-po ket va merh da lipad !

Yann Miller

Dirag ho keriou fall, me a dleje tevel
Hag ho lez didruez marteze da vervel.
Mez me a gar ho merh, hag abalamour da ze
Me 'fell din dizolo eur vraz a fallente'.
(*Tenna 'ra eur paper er-mêz euz e hodell*).
Sed eul lizer amañ, kouezet war al leurzi
Digand eur micherour, 'barz an ostaliri.
(*Ar bourhiz a dap e lunedou hag a lenn*).

« Va mignon ker,

Setu ni erru en Plougar. Or mestr, an aotrou Mercier, en-deus tapet brao ar hoz bourhiz lorhuz-se, an Teo koz. Roet en-deus dezañ da gredi edo mengleuziou plom er vro, ha ni a zo paet gantañ d'hen sikour da guz e daol da vad. Pa vezo dimezet gand merh an hini koz...

(*Komz a ra :*)

Me eo an hini koz ?

(*Lenn a ra adarre*) :

« Ha krapet eun tamm arhant digtañ, e teuim adarre war on hiz. Kenavo eta.

Da vignon : Per Cocagne. »

⁷ Gaouinded : gaouiered.

(Komz a ra :)

O ! Doue benniget !!

Ha posubl e vije ?... O ! trubard milliget !!

*(Chom a ra mantret. Adselled a ra ouz ar paper, hag hen trei
a ra a bep tu)*

Ya ! Dioutañ vez komzet ! E ano 'zo aze !

O klask ober eur zod emaint 'ta ganin-me ?

(Er heit-se Anna ha Yann Miller a zo eet e-kuit).

Kevrenn III

(A-greiz ma 'mañ kollet en e zoñjezennou, an Aotrou Mêr a zo erru war an teatr, eur gouriz ruz-gwenn-glaz gantañ.)

Ar bourhiz. Ar Mêr

Ar Mêr

'Hanta ! va amezeg ! Petra 'rit-hu aze ?
Gortozit, ma kontin deoh eun dra neve',
Hag ho souezo krenn. Ar beure-mañ, abred
Am-beus bet eul lizer demeuz perz ar préfed
Da laroud din ober areti dioustu kaer
Eul laer deut en or bro... Ya, va homper, eul laer.
Hennez en-deus bet greet meur a daol en Pariz,
Laerez ha friponad... 'Oad ket evid hen tiz.
Hogen dizoloet ez eo bet e roudou
En or bro ez eo deut d'ober laeroñsiou.
E ano 'zo Dumont, Mercier eo lesanvet.
'Hanta, komper, n'ouzoh ket petra am-beus greet ?
Gervel an archerien...

Ar bourhiz

(o pokad d'ar Mêr)

O ! va homper karet, setu-te va zalver !

Ar Mêr

Hañ ?

Ar bourhiz

Komper benniget, sell amañ eul lizer.

Ar Mêr

(a lenn hag a lavar goude :)

Bezom laouen on-daou ? Ma ne vez ket krouget
E hello kaloneg eur Bater lavared ! !
Mez petra 'zo aze ?

Kevrenn IV

An heveleb re, Daou archer,
gand Mercier entrezo, chadennet.

An archerien

Demad deoh, tudjentil.

Tizet eo or laer. N'eo ket bet gwall abil.

(Pellaad a reont en eur lavared :)

Setu amañ eun taol ha na esperem ket !

Eun tamm moneiz or-bo evid hen beza paket.

Kevrenn V

Ar Mêr, ar bourhiz, michourerien, peizanted.
(*A-boan eo eet kuit an archerien, ma tremen ar vicherourien
hall en eur redeg, war o lerh eur vandenn Vretoned, bizier
ganto*)

Ar Vretoned

Haro war al laeron ! Baz d'al lakepoded !
Ar re-mañ 'devo soñj deuz bro ar Vretoned !....
(*Pellaad a reont oll*)

Kevrenn VI

Ar bourhiz, ar Mêr,
(antren a ar **Anna** ha **Yann Miller**, a-unan gand ar
vourhizez hag o matez **Katell**).

Ar bourhiz

O ! ma Doue, bezit da viken benniget
'Vid beza on tennet deuz lasou an diaouled !
Tizet on bet, 'vid gwir, o tispriz va broiz,
Mez diarhent⁸ me ray muioh a onestiz.
(*Lakaad a ra dorn Yann en hini e verh Anna*).
Te, Yann, 'daleg bremañ, a vezo mab din-me.
Krog e-barz dorn va merh, rag bremañ eo dit-te.

Ar Mêr

Setu eun dimezi a ra va levenez
Ne vo ket a drubuill 'leh ma'z eus karantez.

Ar wreg

Bevit eüruz ho-taou. Me 'ro deoh va bennoz.
Gras deoh d'en em wel'd c'hoaz e-barz ar baradoz.
(*En eur drei 'trezeg he matez Katell hag en eur lakaad he biz
dindan he fri :*)
Ha te, Katell gollet, taol pled mad e komzfes
Tamm :galleg ebed mui, pe vi kaset e-mêz !!

Yann Miller

'Vid beza pried mad n'eo ket red goud galleg.
Enor eta da Vreiz ha d'ar yez vrezonég !
Ra chomo pell ouzom oll lakizien Bariz ;
Frañs 'zo d'ar Frañsizien, ha Breziz 'zo d'ar Vreiziz !

⁸ diarhent : a-benn bremañ.